

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Disputationes Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Quibus Univerſa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalae, 1644

Sect. 12. Doctrina Lud. Molinæ de scientia media contra eundem
defenditur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

substanti consequentia: quia non valet hæc illatio, Cognoscit Deus quod Petrus peccaret in tali occasione, posteo decreto permittendi: ergo cognoscit quod Petrus peccabit re ipsa in illa occasione. Valet autem ista, Cognoscit Deus quod Petrus peccabit &c. ergo cognoscit quod peccaret. Cum igitur utraque scientia sit in Deo, quia obiectum est utroque modo cognoscibile sine imperfectione, prior est illa à qua non tenet substanti consequentia. Ad quartam respondeo scientiam mediam de aliquo conditionate futuro, supponere quidquid ex parte Dei necessarium esset, vt illud poneretur: supponit, inquit, illud, non vt actu existens & absolute; sed hypotheticè, si esset. Cumque sine Dei concursu, aut permissione, nihil possit euenire à causis etiam liberis; supponit semper hanc conditionem, Si Deus concurreret aut permitteret. Et hoc decretum conditionaliter præsuppositum, est ratione prius scientia media de effectu ponendo à causa libera, si in tali conditione poneretur, & Deus vellet concurrere aut permittere. Conditionaliter, inquit, præsuppositum: quia non est necessarium vt sit. Est enim verum quod Petrus v. g. in tali occasione peccaret, si Deus permitteret: quamuis non decreuerit permittere. Quod autem vltimò affirmat Aduersarius, nulla esse in Deo decreta conditionata, falsum esse ostendimus disputat. 14. sect. 9. vbi omnibus eius argumentis respondebimus. Et quamuis nulla essent actu decreta Dei conditionata, vt alique assertores scientiæ mediæ existimant: hoc non impedit, quin possint formari hæc propositiones, & à Deo cognosci, Si Deus statisset permittere Antichristum diuinitus seruire, non fieret salua omnis caro. Si Christus rogasset Patrem, misisset illi plusquam duodecim legiones Angelorum. Si Deus statisset Iudam efficaciter vocare ad conversionem, conuersus esset.

SECTIO XII.

Doctrina Lud. Molina de scientia media contra eundem defenditur.

121. Idem auctor libri de Ordine, toto cap. 26. parum honestè habet Ludouicum Molinam, virum eruditissimum, deque Theologia optime meritum: & in eius doctrina de scientia media quatuor præcipuè reprehendit. Primum est quod ille ait 1. p. quaest. 14. art. 13. dist. 1. cap. 2. Triplex scientiarum distinguendam esse in Deo, nisi periculose concilianda libertate arbitrii nostri, & contingentiarum, cum diuina præscientia, hallucinari velimus. Vnam merè naturalem, qua proinde nulla ratione potuit esse aliter in Deo: per quã omnia cognouit ad quã diuina potentia, sine immediatè, siue interuentu causarum secundarum sese extendit, tum quoad naturas singulorum, & complexiones eorum necessarias, tum etiam quoad contingentes: non quod dicitur quod futura essent, vel non essent determinatè, sed quod indifferenter esse et non esse

Molina.

Triplex in Deo scientia distinguenda.

Tomus I.

possent, quòd eis necessariò competit, adeoque sub scientiam Dei naturalem etiam cadit. Aliam merè liberam, quã Deus post liberum actum sine voluntatis, absque hypothese & conditione aliqua, cognouit absolute & determinatè, ex complexionibus omnibus contingentibus, quarum re ipsa essent futura, quæ non item. Tertiam denique mediam scientiam: quã ex altissima & inscrutabili comprehensione cuiusque liberi arbitrii in sua essentia, intuitus est quòd pro sua innata libertate, si in hoc vel illo, vel etiam infinitis rerum ordinibus collocaretur, acturum esset, cuius tamen posset, si vellet, facere re ipsa oppositum.

In hac Molina doctrina multa sibi improbari ait Anonymus cap. cit. Ac primùm, inquit, id periculi in concilianda, sine eius distinctione, nostra libertate cum præscientia diuina, quo minus cætos minusque intelligentes terrere se putat, non ego solus non video, sed uel illi autem Doctores scholastici, aut sancti Patres, non inuaderunt. Verùm facile illi erat videre hoc periculum, si attentè legisset quæ Molina proximè sequenti disp. 18. memb. 1. scribit: vbi ostendit illud in eo consistere, quòd admissis prædefinitionibus diuinis (quas Anonymus, aliique impugatores scientiæ mediæ communiter admittunt) certitudo prædefinitionis, & præscientiæ diuinæ circa futura contingentia non possit, salua libertate creata, fundari (vt ipsi volunt) in ipsa prædefinitione, absque scientia media dirigente prædefinitionem, per quam Deus præsciat quid creatura sit libere factura, si in his aut illis circumstantijs constituatur. Ita vt positã solum in Deo scientiã naturali & necessariã, antecederet ad prædefinitionem, circa rem vt possibilem, accedente prædefinitione, liberæque actus voluntatis diuinæ quo Deus eam producere statuit, cognoscatur certò & infallibiliter esse futura in sola, atque ex sola illa prædefinitione. Quoniam voluntas illa, seu prædefinitio Dei ita præueniendū liberum arbitrium, & cooperandi cum illo, est voluntas Dei efficax vt eius actus sit: & auxilium vel concursus; quo absolute statuit ex parte sua cooperari in tempore, siue is naturalis sit, siue supernaturalis, est efficax: ac proinde existente tali prædefinitione diuina non potest in sensu composito non sequi effectus.

Hoc igitur periculum, siue potius euersio libertatis creata, in eo consistit, quòd iuxta illam doctrinam, prædefinitio diuinæ certa & infallibilis, & præscientia in illo fundata, est aliquid prius antecedens liberam determinationem voluntatis creata, illiusque consensum aut dissentium prædefinitum; quippe quem nullo modo præsupponit esse futurum, neque absolute, neque conditionate, sed cognito solum quòd sit possibilis, statuit & vult absolute vt sit: positaque illa prædefinitione, non potest non esse effectus prædefinitus: itaque est impossibile illud non esse futurum, quàm est impossibile absolutam & efficacem Dei prædefinitionem frustrari, aut falli eius præscientiam: quorum vtrumque

122. Primum documentum pereram reprehensum.

Molina.

Sine scientia media, certitudo prædefinitionum non potest consistere cum libertate.

123.

est non solum moraliter, sed etiam metaphysicè & simpliciter impossibile. Ergo posita illa prædefinitione, effectus est futurus ex antecedenti & simplici necessitate: ac proinde non liberè. Omnis enim necessitas antecedens tollit usum liberum voluntatis circa effectum ad quem ponendum necessitat. Et quidem quod eiusmodi prædefinitio inducat necessitatè planè antecedentem, patet quia non est in libéra potestate voluntatis talis prædefinitio (quippe quæ actum illius, & usum præcedit, velut illius causa) & ab illa non potest tolli vel impediri, neque præsupponit vllò modo eius operationem, sed est voluntas absoluta vt talis actus fiat: quæ voluntate posita non potest non fieri actus prædefinitus, quia impossibile est diuinam prædefinitionem consistere cum non-actiōe, seu negatione actus prædefiniti, vt factum aduersarij. Itaque per illam volūtas necessitatè antecedenter ad operandum.

124.
Confirmatur ratio illata.

Confirmatur quia talis modus prædefiniendi prædeterminat physicè voluntatem creatam, vel per ipsammet prædefinitionem efficacem, vt volunt aliqui Thomistæ: vel per aliquid necessitatè ex illa secutum, puta per qualitatem, aut motionem aliquam transeuntem, vt malunt alij. Nam illa prædefinitio est causa effectus prædefiniti, simpliciter illum antecedens: & talis est, vt eā posita sit impossibile non sequi effectum in se-
tu composito prædefinitionis. Ergo prædefinitio: & si non est talis vt sua vi immediate necessitatè voluntatem ad effectum ponendum, debet necessitare per aliquid aliud. Alioquin enim, si voluntas relinquatur libera, exponitur prædefinitio periculo frustrationis: & præscientia diuina, fundata in tali prædefinitione, exponitur periculo falsitatis. Quare multò minus sibi cohæret Anonymus, quàm Thomistæ, cū in talemodum prædefiniendi admittit: & simul negat physicam prædeterminationem, tanquam repugnantem exercitio libertatis: sine quatenus est impossibile tueri infallibilitatem & certitudinem metaphysicam eiusmodi prædefinitionum diuinarum.

Confirmatur secundò, quia vt idem Anonymus fatetur & scribit c. 25. n. 4. Causa libera est huiusmodi, vt positis omnibus ad agendum prærequisitis, possit agere & non agere. Ex quo fit, inquit, vt futura contingentiæ, etiam absoluta, non possint certò & infallibiliter cognosci tantùm in sua causa, sed ad summum coniecturaliter: multòque minus contingentiæ conditionata cognosci possunt certò & infallibiliter esse futura, in suis causis, etiam prout constitutis in his aut illis conditionibus antecedentibus liberam operationem. Nam eiusmodi conditionibus nullis positis, & à quouis, etiam à Deo, positis & cognitis, & ipsa causa in illis posita, & clarè cognita; si est libera (et aliud nihil sit) eam determinate operaturam esse, ne Deus quidem ipse certò sciret, & iudicare posset, cum illis positis, ex se potens se non agere, & sepe etiam fiat vt actu non agat in

eiusmodi circumstantijs, & conditionibus. Ergo si posita prædefinitione voluntas creata manet adhuc libera, non potest Deus in prædefinitione, ac vi illius cognoscere certò, & infallibiliter effectum esse futurum. Ergo si Deus in sola prædefinitione, ac vi illius, cognoscit certò, & infallibiliter effectum, voluntas non est libera ad ponendum effectum posita prædefinitione.

Quare hoc periculum malè conciliandæ libertatis creatæ cum tali modo prædefiniendi non vidit Anonymus, vt de seipso affirmati credèdum est: non satis memor fuit eorum, quæ alibi scripserat: vel non satis attentè legit auctorem, quem impugnat. At illud certè viderunt omnes antiqui doctores Scholastici, qui senserunt exercitium libertatis non posse cum antecedenti necessitate consistere: & causam nò agere liberè, nisi agat ex dominio in suū actū, ita vt positis, & stantibus omnibus ad agendum prærequisitis, possit agere, vel non agere, vt voluerit. Quam esse communem sententiam veterum Theologorum, fuisse & perspicuè relatis pluribus eorū testimonijs ostendit Didacus Ruis tota disp. 49. & 50. de scientia Dei. Illud etiam viderunt sancti Patres, qui dixerunt non fieri liberè id quòd necessitatè sit necessitate antecedente, & quam non facit ipsa voluntas libera sua operatione, sed quæ illi a diuine imponitur. Et voluntatem vt liberè agat, debere esse dominatam sui actus, expedita & que ab omni necessitate antecedenti, vndeunque, & à quocunque, etiam à ipso Deo, imposita; quorum plurima testimonia in hanc sententiam collecta videri possunt apud Did. Ruis disp. 42. 43. & 44. de scientia Dei, quem auctorem ipse Anonymus alibi meritò dicit esse virum plurimæ lectionis, & fidelissimæ citationis. Falsum igitur est, quod ipse ait, uul-
lum sanctorū Patrum, aut Doctorum Scholasticorum ante Molinam, tale periculum antea aduertisse.

Neque ad illud eludendum, aut vitandum sufficit dicere, quod idè scribit cap. 26. n. 2. Dei cum causis siue liberis, siue necessarijs agendi modum non penderè ex nostris cogitandi, fingendi, & distinguendi modis: & si voluntas creata in eo statu, in quo per scientiā mediā videri dicitur, ipso est libera, quia in eo, si vellet, posset non agere, vel facere oppositum: Cui sine illa scientiā non orit libera, cum in eo etiam statu, in quò videtur per scientiā visionis, æquè possit non facere, quod facit, aut facere oppositum? Addit c. 41. n. 3. ad conciliandam libertatem nostrā cum diuina præscientia, & prouidentia, sufficere quod Deus (qui est omnium entium, & modorum cuiuslibet entis causa efficiens, & finalis) perfectè nouit omne ens, omnesque modos cuiusque entis, necessitatis etiam, & libertatis. Cū enim Dei præscientia falli, nec decretum frustrari possit, si ab æterno præsciuit, ac decreuit effectū aliquem v. g. actum nostræ voluntatis fore liberum, hoc est, sic ad ea producere

126.

127

Refutatio
causæ.

dum, vt tamen eum, quantum est ex se, possit non producere, Dei præscientia, & decretum efficax libertati nostræ non modò nihil oberit, sed ad eam statuendam, & in rerum natura ponendam omnino necessaria erit. Et cap. 25. num. 12. in fine, ait frustra in Deo poni scientiam mediam ad diuinæ providentiæ, & prædestinationis certitudinem, & efficacis gratiæ vim, & naturam, cum hominis in agendo libertate conciliandam: Ad hoc enim sufficit scientia visionis cum decreto absoluto, & efficaci ita concurrendi cum voluntate nostra, vt eam relinquat liberam, hoc est, ita agentem, vt possit non facere, quod facit, in quo præcisè consistit libertas, modusque agendi oppositus necessitati.

128. Sed contra primum, dico modum agendi Dei-cum causis liberis non pendere quidem à nostro cogitandi, & distinguendi modo: sed tamen esse sine dubio, & debere à nobis concipi, consentaneum naturæ libertatis, & talem vt cum illo stare possit liberum voluntatis creatæ exercitium. At hoc non est, si Deus sua prædefinitione imponit antecedentem necessitatem creatæ voluntati: Illam verò imponit, si absolute, & efficaciter prædefinit actum ab illa ponendum, absque vsu scientiæ mediæ, vt paulò ante ostendimus. Ad secundum respondeo, ideo voluntatem creatam liberam esse in eo statu, in quo videtur per scientiam mediam: quia nihil est, quod illi imponat antecedentem necessitatem agendi. Et è contrario non esse liberam in eo statu, in quo videtur per scientiam visionis sub prædefinitione supposita, qualem ponit Aduersarius: quia talis prædefinitio antecedentem illi necessitatem imponit. Imo etiam, remota prædefinitione, sola scientia visionis imponit antecedentem necessitatem voluntati, iuxta doctrinam istius auctoris: Ideoque nunquam voluntas est libera in eo statu, in quo videtur per scientiam visionis esse aliquid operatura. Nam in eius doctrina, scientia visionis est causa rerum: ideoque est prior suo obiecto, vt ipse docet toto cap. 34. Atqui positiua scientia visionis impossibile est non esse futurum, id quod Deus videt esse futurum: Ergo illa positiua, impossibile est voluntatè non esse operaturam id quod videtur esse operatura. Ergo scientia visionis imponit illi necessitatem operandi, & quidem antecedentem, cuius ipsa sit causa operationis futura, & prior suo obiecto, iuxta doctrinam Aduersarij. Confirmatur quia si scientia visionis est causa rei præsentis, & prior suo obiecto, velut illius causa: Ergo scientia visionis est vnum è prærequisitis, vt voluntas operetur, & ponat effectum præiurum. At illa positiua non potest voluntas non operari, quia impossibile est coniungere negationem obiecti cum præscientia Dei. Ergo positiua aliquo prærequisito ad operandum, voluntas non potest non operari. Ergo non liberè operatur. Nam, vt fatetur aduersarius veris supra relatis, causa quæ liberè operatur,

debet ita agere, vt possit non facere, quod facit, in iisdem circumstantijs, & conditionibus: id est, debet esse talis, vt positis omnibus antecedentibus, & prærequisitis ad operandum, possit non operari, vel facere oppositum eius, quod operatur, adeoque nullam patiatur necessitatem antecedentem. Contra tertium, dico huic communi effugio Thomistarum iam pridem obiectum à Doctoribus nostris fuisse Deum neque præscire aut decernere de facto, neque etiam posse præscire aut decernere, vt voluntas creatæ liberè operetur alio modo quàm eo, quo potest liberè operari. Atqui non potest liberè operari, si est antecedenter necessitata ad operandum. Ergo non potest præscire, & decernere vt liberè operetur cum tali necessitate. Ergo non potest per suam prædefinitionem, & præscientiam, talem illi necessitatem imponere, & siquid decernere, ac præscire esse liberè operaturam. Perinde atque si præsciret, & decerneret, cæcum: manentem cæcum, & prout potentia videndi, videre nihilominus, & exercere potentiam videndi.

Secundum quod præcipue reprehendit Anonymus in doctrina Molinæ (omissis alijs leuioribus, quæ partim ex voluntaria restrictione definitionis scientiæ simplicis intelligentiæ, & scientiæ visionis, partim ex mala intelligentia doctrinæ illius procedunt) est quod scribit Molina eadem disp. 17. col. 8. & 10. Non prouenire ex præscientia Dei quòd liberum arbitrium in vnam partem, quam in alteram se flectat, sed ex eo quòd nostra voluntas liberè in vnam facere: & Deum ideo præscire quid futurum sit, quia res libero arbitrio prædita id ipsum liberè factura est. In hoc enim ait Molinam hallucinari, nisi illud *Ideo*, & illud, *Quia*, sint tantum illationis, & non *Ideo*, & *Quia*, rei. Rectè enim sequitur, quod si hoc futurum est, Deus illud scit, & præscit. Ideoque in sensu significante tantum illationem præscientiæ ex futuritione rei, verum è dicere Deum præscire quid futurum sit, ideo quia res libero arbitrio prædita id ipsum liberè factura est. At falsum est, si sint *Ideo*, & *Quia*, rei. Scientia enim, & volitio Dei, à nullo suo obiecto pendet: sed contra, ab vtraque res omnes, & libera, & necessaria, pendet essentialiter: Et id quod voluntas in his, que in illis circumstantijs est liberè factura, prius & æternitate, & causalitate, cognitum est à Deo scientiæ visionis.

Verum hæc tota doctrina Molinæ nihil aliud continet, quam quod iisdem fere terminis, & eodem plane sensu à plurimis sanctorum Patrum traditum est locis ab ipso citatis eadem dispur. 17. col. 9. §. *Idem perspicue*: quorum aliqua hic referre sufficiet, & expendere, vt appareat quam sit ab eorum sensu aliena expositio, & doctrina Aduersarij, iniustaque reprehensio Molinæ. Iustinus martyr in responsione questionis 58. ad Orthodoxos, sic ait: *Nec est prænotio cau-*

129.
Secundum documentum ualde improbatum.

130.
Non ideo res sunt fut. ita quia præscuntur à Deo: sed præsciuntur quia futuræ sūt.

VINTINO
ITUS
VI

sa eius, quod futurum erat: Sed quod futurum erat, causa est prænotionis. Ex. gr. inquit paulo post, prænatio Christi non fuit causa proditionis Iudæ: sed proditio Iudæ fuit causa prænotionis Domini. Similique modo loquitur Origenes libro 7. in Epistolam ad Romanos ad illa verba capitis 8. Quos præcinit &c. vbi sic habet: Non, propterea erit aliquid, quia id scit Deus futurum: sed quia futurum est, scitur a Deo antequam fiat. Nam verbi gratia, Etsi fingamus Deum non præscire aliquid futurum, sine dubio erat quod ita, ut puta Iudas proditor factus est, & hoc ita futurum Propheta prædixerunt. Non ergo quia Propheta prædixerunt, idcirco prodidit Iudas: sed quia futurus erat proditor, ea que ille propositis sui nequitia gesturus erat, prædixerunt Propheta: cum vique Iudas in potestate habuisset ut esset similis Petro, aut Ioanni, si voluisset: sed elegit pecunia cupiditatem, magis quam Apostolici consortii gloriam &c. Ut autem scias non in præscientia Dei vnicuique salutis causam poni, sed in proposito, & actibus suis, vide Paulum verentem ne forte cum alijs prædicauerit, ipse reprobus efficiatur, macerare corpus suum, & subycere se servituti. Simili quoque modo sentit & loquitur Chrysostr. homil. 32. & 60. in Matth. circa illa verba, *Ve mundo à scandals*, vbi affirmat non esse mandandum prædictionem Christi inducere scandala ab ipso prædicta. Non enim quia scandala futura prædixit, idcirco eueniunt: sed quoniam omnino ventura erant, idcirco prædixit: Non enim fierent, si nollem ea excogitare nequam homines, atque pessiferi. Quod si ventura non fuissent: nec ipse futura prædixisset. Et Cyrill. lib. 9. in Ioan. c. 10. in fine, vbi asserit Scripturam non esse causam eorum que ab hominibus facienda præpunxit. Sed contra, quoniam ita nonnulli sponte facturi erant, idcirco præcius Spiritus sanctus futura prædixit. Et Damasc. in Dialogo aduersus Manich. circa medium, vbi dicit præscientiam Dei non fuisse causam Diabolo ut peccaret: sicut medici prænotio non est causa morbi, quem agrotus sua imperantia sibi asciscit. Verum morbi quidem causa in præstera, & immoderata vita ratione consistit. At medici prænotio eruditionis ipsius argumentum est. Prænotionis autem causa hæc est, quod ita futurum erat. Similia denique habent Hieronym. in caput 26. Ieremix, in init. August. lib. 5. de ciuit. cap. 10. in fine, & lib. 3. de libero arbitrio cap. 4. Leo ferm. 16. de passionibus cap. 3. Beda lib. variarum questionum. quest. 13. Anselm. passim in lib. de concordia præscientiæ & liberi arbitrii: alijque plures.

Origenes.

Chrysostr. in p.

Cyrill.

Hieron. August. Leo. Beda. Anselm.

32.

Non prouenit ex

rium, non prouenisse ex Dei præscientia quod Iudas v. g. Christum prodiderit, sed ex ipsius nequitia: & in præscientia Dei neque salutaris ponendam esse causam vnicuique, neque damnationis, sed in eius proposito & actibus bonis & malis. Paret etiam ex verbis Chrysostr. Cyrilli, Damasc. & aliorum, dicentium scandala & peccata euenire, non quia prænoscentur, id est, non ex prænotione diuina, sed ex nostra voluntate. Et verò absurdum, & blasphemum esset dicere præscientiam Dei esse horum omnium causam. Et si ita esset, creatura non liberè operaretur bene, vel malè, quia præscientia, si esset causa actus præciti, necessitatem antecedentem induceret, ut supra ostendimus.

Apparet secundò esse consentaneum eorù doctrinæ quod idem auctor asserit, quodque Anonymus malè reprehendit, Deum ideo præscire quid futurum sit, quia res libero arbitrio prædita idipsù liberè factura est. Id enim omnes Patres citati affirmant. Neque loquitur, ut vult Anonymus, in sensu significante tantum illationem præscientiæ ex futuritione rei, id est, significando prædictionem esse hanc nostram illationem, Res est futura, ergo Deus illam præciet esse futuram: non autem significando quòd futuritio rei sit causa, siue ratio cur Deus præciet. Nam Iustinus, & Damasc. verbis supra relatis, vtuntur expressè nomine causæ: aiuntque non præscientiam Dei esse causam rei futuræ: sed rem futuram esse causam præscientiæ. Deinde eodem sensu affirmant Deum præscire actus liberè futuros, id est, quia futuri sùt, quo negant ex opposito ipsos esse futuros, quia præsciuntur à Deo. Atqui cum hoc negant, non loquuntur in sensu significante tantum negatione illationis futuritionis rei ex præscientia diuina: quia hic sensus manifestè falsus esset. Nà euidens est hæc illatio: Res præcietur à Deo esse futura, ergo est futura. Ergo loquuntur in sensu significante causalitatem, siue ideo, & quia rei, ut loquitur Anonymus. Cõfirmatur quia sancti Patres verbis relatis constitunt differentiam inter has duas propositiones, easque opponunt inter se, affirmando Deum præscire actus liberos esse futuros, quia futuri sùt: non autem esse futuros, quia præsciuntur à Deo. At in sensu tantum illationis, nihil aliud significante, quam deductionem vnius ex alio, non possunt ita opponi. Tam enim verum est, quòd si res præcietur à Deo, futura est: quàm sit verum, quòd si res est futura, præcietur à Deo esse futura: In prior illatio est magis formalis, & necessaria per se, vt terminorum. Non enim potest concipi, neque per locum intrinsecum stare potest, quòd res præcietur, id est, verè & euidenter cognoscatur esse futura: & tamen non sit futura. At verò bene potest concipi, & per locum intrinsecum stare potest, quòd res sit futura, quamuis non præcietur esse futura: esset enim futura, quamuis per impossibile non præcietur à Deo; vt dixit Origenes supra.

præscientia diuina id quod voluntate liberè facit.

132
Scientia
visionis
non est
causa rei
prædictæ.

Apparet tertio falsum esse, & contra doctrinam sanctorum Patrum, id quod ait Anonymus, scientiam visionis esse priorem causalitate, & esse causam eius quod futurum prævidetur. Nam Patres citati negant rem futuram esse ideo quia prævidetur à Deo. Effet autem futura ideo quia prævidetur, si prævisio esset illius causa. Item expressè negant præscientiam Dei esse causam boni, vel mali eventus præciti, vt videre est in verbis Origen. supra relatis: Et illam comparant prænotioni medici, quæ non est causa morbi, quem futurum esse prævidet ex ægri intemperantia. Plura aduersus hanc Anonymi assertionem dicemus disp. 12. sect. 7. & 8. Ad id verò quod ait, scientiam Dei, & volitionem à nullo sub obiecto pendere; Respondeo verum id esse de dependentia, & causalitate physica: secus autem de virtuali, & metaphysica, seu præsuppositione quadam rationis inter obiectum, & scientiam, aut volitionem; ratione cuius verum est Deum præscire futura, quæ futura sunt: & Deum velle hominem præmio, vel pœna afficere, quia bene, vel malè operatus est. Ita vt dona, vel mala operatio, sit ratio cur Deus voluerit. Et Deus, qui erat de se indifferens ad sciendum hoc esse futurum, aut illius oppositum; determinatus fuerit ab æterno ad cognoscendum hoc esse futurum, quia hoc erat iuratum. Non scientiam à rebus accipiendo, neque euentum expectando, & realem causalitatem obiecti: sed per infinitam, & excellentissimam intelligentiæ suæ perspicacitatem penetrando quidquid futurum est, eo ipso quòd futurum est.

Scientia
Dei, & volitio, pendet virtualiter ab obiecto, seu potius illud præsupponit ordine rationis.

134.
Tertium documentum ficitur aut malè intellectū.

Tertium quod in doctrina Molinæ reprehendit Aduersarius, est, quòd ille (inquit) asserat disp. 18. in enb. 1. inter futurum, & non futurum absolutè, dari medium: nempe futurum conditionatum. Quod ipse valde nouum, & perabsurdum esse putat: quia pari iure dici posset inter hominem, & non hominem, dari medium, scilicet hominem doctum, vel hominem mortuum. Sicut enim homo doctus sub altero contradictionis membro continetur, nempe sub homine: & homo mortuus, sub non homine: ita futurum conditionatum continetur sub altero membro diuisionis contradictoriæ in futurum, & non futurum absolutè. Vel enim erit de ipso, vel non erit. Si primum est futurum absolutè. Si secundum: est non futurum absolutè. Atque ita omne futurum conditionatum est futurum absolutè, vel non futurum absolutè: non est ergo medium inter vtrumque.

Futurum conditionatum est futurum absolutè, & non futurum absolutè. Tantum enim affirmat columna 4. in sup. s. Reiecta verò, futura conditionata esse media inter futura simpliciter, & merè possibilis per facultatem arbitrij: quia

Sed manifestè imponis Molinæ, qui toto illo membro nusquam asserit futurum conditionatum esse medium inter futurum absolutè, & non futurum absolutè. Tantum enim affirmat columna 4. in sup. s. Reiecta verò, futura conditionata esse media inter futura simpliciter, & merè possibilis per facultatem arbitrij: quia

sunt futura non simpliciter, sed secundum quid, videlicet ex hypothesi aliqua nunquam futura. Atque ita neque sunt merè possibilis, perinde ac eorum oppositum; sed futura sub illa conditione si poneretur: id est, non tantum possunt esse, posita illa conditione, verum etiam erant re ipsa. Neque tamen sunt futura absolute: quia conditio non ponetur re ipsa, & eius defectu nunquam erunt. Hac duò si pro eodem accepit Aduersarius, vt fecisse apparet ex ijs, quæ addit paulò post, numero 11. eiusdem capituli 26. non mediocriter hallucinatus est, & suum sensum falsò Molinæ tribuit, qui subtilius illa, tanquam diuersa, distinxit, vt faciunt cæteri omnes scientiæ mediæ assertores, & nominatim Didacus Ruis, citatus ab Anonymo, Disp. 76. de scientia Dei, sect. 3. num. 3. vbi ait, futurum conditionaliter plus habere actualitatis, quam merè possibile: & minus, quam absolute futurum: Et præter futura absolute vel conditionaliter, esse infinita merè possibilis, nec conditionaliter, nec absolute futura: ideo que futurum conditionatum esse quid medium. Quibus nihil respondet Anonymus, nisi id quod supra dixerat, quòdque nos falsum esse ostendimus, propositione conditionatas per se nihil dicere vel actualitatis, vel possibilitatis suorum extremis: neque significare quòd res possit esse, vel quòd sit præsens, futurum, aut præteritum, sed solum indicare connexionem, & requirere inter antecedens & consequens: vnde etiam de impossibilibus æquè formari posse. Ostendimus enim propositiones conditionatas, de quibus disputamus, affirmare aliquid esse futurum re ipsa, si ponatur conditio: Et hoc à Deo sæpius reuocari. Neque Dauid v. g. quærebat à Reo 1. Reg. 23. an bona esset sequela inter antecedens & consequens, sed, an Ceilani essent ipsum tradituri Saül, si Ceilæ amplius remaneret, & Saülis aduentum expectarent. Estque manifestum quòd possit aliqua propositione significari, futurumne id esset posita tali conditione; an non. Et nos, quibus liberum est significare, quod volumus, & vri vocibus, atque propositionibus aptis ad significandum id quod intendimus, vtimur illis propositionibus hypotheticis, ad significandum fore vt res esset, si talis conditio poneretur.

Propositiones conditionatas de futuro significant aliquid futurum.

Neque minus à veritate alienum est quod addit Aduersarius: cum dicitur aliquid conditionate futurum, quod reuera futurum non est, ad summum innui hoc modo loquendi maiorem quandam in re, & causa aliqua, dispositionem, & inclinationem ad rei futuritatem, quam ad contrariam partem. Et enim aliud significare intendimus, & aliud querimus per huiusmodi propositiones, & interrogationes. Nam Dauid, ex. g. non quærebat an Ceilani haberent maiorem inclinationem ad ipsum tradendum? Sed, an re ipsa tradituri essent, si remaneret? R. 2.

133.

ANTONIO
MUS
I. M. G. A. P.
VI
II.

Deus absolute respondit, *Tradem*. Estque per se notum, & evidens alteram partem contradictionis fuisse veram, adeoque Deo notam, & potuisse ab ipso revelari: Tradent Ceilani Davidem si remanserit: Non tradent Ceilani Davidem, si remanserit. Ad quod infallibiliter sciendum non sufficit nosse maiorem inclinationem causæ liberæ, quia potest contra illam agere, & se liberè determinare ad oppositum.

136. Perperam verò ad impugnationem Ruis addit ibidem, nullum esse merè possibile, quod non sit, aut possit esse, vel absolute, vel conditionatè futurum: præsertim certa aliqua conditione posita; vt, si Deus velit, aut sciat esse futurum. Enimverò Didacus Ruis non loquitur de quacunque conditione, siue antecedente rei futuritionem, siue consequente, cuiusmodi est Dei præscientia: sed de certa illa conditione, sub qua enunciatur aliquid esse futurum, & quâ posita verè dicitur esse futurum, potius quàm illius oppositum, quod posita illa conditione maneret adhuc in statu purè possibili, neque vlllo modo illius occasione futurum esset. Quo sensu manifestum est infinita merè possible, nec conditionaliter, nec absolute futura esse, vt Ruis affirmat.

137. Quartum, & vltimum quod in doctrina Molinæ reprehendit idem Auctor libri de de Ordine, est, quia, inquit, suam illam scientiam mediam duabus alijs, visionis scilicet, & simplicis intelligentiæ, facit priorem: Nam qua prioritate? Non temporis, & successione, ceterum quidquid in Deo est est æternum? Neque naturæ, & causalitatis. Cuius enim est causa? An æterniusque? An vnius tantum? Et cuius? Verum hoc quoque imponit Molinæ, cuius scripta non satis accuratè legit, neque doctrinam, quam impugnat, bene, & attentè perspexit. Nusquam enim Molinæ affirmat scientiam mediam esse priorem scientiæ simplicis intelligentiæ: sed potius sæpe docet, quod nos quoque iam alibi docuimus, affirmantque alij scientiæ mediæ assertores, scientiam simplicis intelligentiæ esse priorem ex parte subiecti, & ordine necessitatis: quia est merè naturalis, & simpliciter necessaria: scientia verò mediæ de euentibus liberè futuris sub conditione, non est planè necessaria, sed potuit non esse simpliciter, æquè ac eius obiectum. Contra verò, scientiam mediam esse priorem scientiæ visionis circa idem obiectum: quia hæc minus est necessaria: supponit enim decretum Dei liberum absolutum, quod non supponit scientiæ mediæ: Quamuis enim Deus non decreuisset Petrum creare, & ponere in illis circumstantijs, verum esset, quod in illis peccaret, si poneretur. At non est verum quod peccabit, nisi Deus decreuerit ponere. Præterea iuxta eiusdem doctrinam, & aliorum assertorum scientiæ mediæ, scientiæ simplicis intelligentiæ est prior subsistendi consequentiæ, quàm scientiæ mediæ: & hæc,

quàm scientiæ visionis circa idem obiectum. Valet enim illatio: Nouit Deus hoc esse futurum, si hæc conditio ponetur: ergo nouit hoc esse possibile sub illa conditione. Non autem valet e contrario: nouit Deus hoc esse possibile sub illa conditione: ergo nouit hoc esse futurum, si ponatur illa conditio. Idemque est de scientiæ mediæ, respectu scientiæ visionis. Si enim Deus scit, quod si conditio talis ponatur, hoc erit futurum; non sequitur Deum scire conditionem esse ponendam, & rem esse absolute futuram. At verò si Deus scit conditionem esse ponendam, & peccatum v. g. esse absolute futurum, sequitur Deum scire; quod si talis conditio ponatur, peccatum erit; illudque sciret, quamuis conditio non poneretur de facto: quia est scibile independentè ab eo, quod ponatur de facto: Deus autem scit omnem veritatem omni modo, quo est scibilis absque imperfectione, quæ hic nulla est. Tertio, si cut scientiæ simplicis intelligentiæ est prior causalitate virtuali, quàm scientiæ visionis circa idem obiectum, quatenus cognitio possibili realis, & modi, quo est possibile, dirigit Dei decretum de illa ponenda: Ita quòd scientiæ mediæ dirigit decretum prædefiniens, est prior virtualiter ordine causalitatis, visionè eiusdem actus prædefinitio. Concludo itaque doctrinam Molinæ bonam, & solidam esse: Anonymi verò reprehensionem, leuem, & malè fundatam.

SECTIO XIII.

Reservatur eiusdem auctoris offugia circa Scripturæ testimonia in fauorem scientiæ mediæ, proferri solita.

138. Testimonijs Scripturæ in fauore scientiæ mediæ proferri solitis, & à nobis expensis supra sect. 5. num. 42. & sequentibus, & sect. 7. à num. 50. respondet generaliter Auctor libri de Ordine, cap. 22. num. 2. & 3. & fusiùs toto fere cap. 27. Primum aliam esse rationem scientiæ diuinæ, aliam reuelationis diuinæ. Vnde sicut ex eo quod in Scripturæ continetur multa enunciationes absolute, & vlti discursus; non propterea lectæ in futurum in Deo esse scientiam enunciativam, & discursivam: Ita ex eo quod in eadem Scripturæ habeantur propositiones, & reuelationes conditionatæ, non bene colligitur in Deo esse scientiam mediam, & conditionatam: Kœer omnes nostras, & absolutas, & hypotheticas enunciationes, quæque illis à nobis significantur, quidæ falsi, aut veri, aut probabilis habeant, perfectissime norit. Secundo respondet Deum certo, & infallibiliter nosse omnia, quæ futura conditionata dicuntur: non tamen ea cognoscere vllâ scientiâ mediæ, & conditio-